

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 23ης Οκτωβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 31 — Αίτηση αναγνώρισεως και εκτελέσεως αποφάσεως με την οποία διατάχθηκαν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα — Άρθρο 1, παράγραφος 1 — Πεδίο εφαρμογής — Αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Έννοια — Αίτημα αποκαταστάσεως ζημίας που προκλήθηκε από προβαλλόμενες παραβάσεις των κανόνων του δικαίου ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Μειώσεις των αερολιμενικών τελών — Άρθρο 22, σημείο 2 — Αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία — Έννοια — Διαφορά σχετική με εταιρίες και νομικά πρόσωπα — Απόφαση περί χορηγήσεως τέτοιων μειώσεων — Άρθρο 34, σημείο 1 — Λόγοι μη αναγνώρισεως — Δημόσια τάξη του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η σχετική αίτηση»

Στην υπόθεση C-302/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υποβληθείσα από το Augstākās Tiesas Senāts (Λεττονία) με απόφαση της 15ης Μαΐου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιουνίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

flyLAL-Lithuanian Airlines AS, υπό εκκαθάριση

κατά

Starptautiskā lidosta Rīga VAS,

Air Baltic Corporation AS,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, Α. Ó Caoimh, C. Toader (εισηγήτρια), E. Jarašiūnas, και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: Μ. Aleksejev, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Μαΐου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η υπό εκκαθάριση flyLAL-Lithuanian Airlines AS, εκπροσωπούμενη από τον R. Audzevičius, advokatas, καθώς και από τους V. Skrastiņš και Α. Guļajevs, advokāti,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λεττονική.

- η Starptautiskā lidosta Rīga VAS, εκπροσωπούμενη από τους U. Zelčiņš, G. Lejiņš, M. Aljēns, S. Novicka, K. Zīle, advokāti,
- η Air Baltic Corporation AS, εκπροσωπούμενη από τους J. Jerņeva, D. Pāvila, και Α. Lošmanis, advokāti, καθώς και από τον J. Kubilis, advokāta palīgs,
- η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. Kalniņš και την I. Nesterova,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Svinkūnaitē και τον D. Kriaučiūnas,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Bulterman,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον A. Sauka καθώς και από τις A.-M. Rouchaud-Joët και I. Rubene,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 3ης Ιουλίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 1, 22, σημείο 2, 34, σημείο 1, και 35, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της υπό εκκαθάριση εταιρίας flyLAL-Lithuanian Airlines AS (στο εξής: flyLAL) που έχει συσταθεί κατά το λιθουανικό δίκαιο και, αφετέρου, της Starptautiskā lidosta Rīga VAS (στο εξής: Starptautiskā lidosta Rīga), εταιρίας που έχει συσταθεί κατά το λεττονικό δίκαιο και διαχειρίζεται τον αερολιμένα της Ρίγας (Λεττονία), και της επίσης συσταθείσας κατά το λεττονικό δίκαιο εταιρίας Air Baltic Corporation AS (στο εξής: Air Baltic), με αντικείμενο αίτηση αναγνώρισεως και εκτελέσεως, στη Λεττονία, μιας αποφάσεως λιθουανικού δικαστηρίου με την οποία διατάχθηκαν προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 6, 7, 16, 17 και 19 του κανονισμού 44/2001 έχουν ως εξής:
 - «(6) Για να επιτευχθεί ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, είναι αναγκαίο και ενδεδειγμένο οι κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων να καθορίζονται από δεσμευτικό και άμεσα εφαρμοστέο κοινοτικό νομοθέτημα.
 - (7) Το πεδίο εφαρμογής του ανά χείρας κανονισμού πρέπει να καλύπτει όλες τις κύριες αστικές και εμπορικές υποθέσεις εκτός από κάποια σαφώς καθορισμένα ζητήματα.

[...]

- (16) Η αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης δικαιολογεί την αυτόματη αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία, εκτός σε περίπτωση αμφισβήτησης.
- (17) Η προαναφερόμενη αμοιβαία εμπιστοσύνη απαιτεί αποτελεσματικότητα και ταχύτητα της διαδικασίας με την οποία κηρύσσεται εκτελεστή σε κράτος μέλος απόφαση που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος. Για τον σκοπό αυτό μια απόφαση θα πρέπει να κηρύσσεται εκτελεστή κατά τρόπο οιονεί αυτόματο, μετά από απλό τυπικό έλεγχο των υποβαλλομένων εγγράφων, χωρίς να έχει το δικαστήριο τη δυνατότητα να προβάλλει αυτεπαγγέλτως έναν από τους λόγους μη εκτέλεσης που προβλέπονται από τον ανά χείρας κανονισμό.

[...]

- (19) Πρέπει να διασφαλιστεί η συνέχεια μεταξύ της Σύμβασης [της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1972, L 299, σ. 32), όπως έχει τροποποιηθεί με τις μεταγενέστερες συμβάσεις για την προσχώρηση νέων κρατών μελών στην ως άνω Σύμβαση (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών)] και του ανά χείρας κανονισμού και γι' αυτόν το σκοπό πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις. Η ίδια ανάγκη συνέχειας ισχύει και όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων της σύμβασης των Βρυξελλών από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και το [πρώτο πρωτόκολλο για την ερμηνεία από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί (ΕΕ 1998, C 27, σ. 28)] πρέπει επίσης να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται στις διαδικασίες που εκκρεμούν ακόμη κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού.»

- 4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 ορίζει ότι αυτός εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, δεν καλύπτει φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις.
- 5 Κατά το άρθρο 5, σημεία 3 και 4, του κανονισμού αυτού:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[...]

- 3) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·
- 4) σε περιπτώσεις αγωγής αποζημιώσεως ή αποκαταστάσεως της προτέρας καταστάσεως που θεμελιώνονται σε αξιόποινη πράξη, ενώπιον του δικαστηρίου όπου ασκείται η ποινική δίωξη, κατά το μέτρο που σύμφωνα με το δίκαιό του το δικαστήριο αυτό μπορεί να επιληφθεί της πολιτικής αγωγής».
- 6 Οι κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία διατυπώνονται στο κεφάλαιο II του κανονισμού. Το τμήμα 6 του ίδιου κεφαλαίου περιέχει ρυθμίσεις για την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία. Ειδικότερα, το άρθρο 22 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα ακόλουθα:

«Αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κατοικία, έχουν:

[...]

- 2) σε θέματα κύρους, ακυρότητας ή λύσης εταιριών ή άλλων νομικών προσώπων ή ενώσεων φυσικών ή νομικών προσώπων ή κύρους αποφάσεων των οργάνων τους, τα δικαστήρια του κράτους [μέλους] στο οποίο η εταιρία, το νομικό πρόσωπο ή η ένωση έχουν την έδρα τους. Προκειμένου να καθοριστεί η έδρα το δικαστήριο εφαρμόζει τους κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του».
- 7 Βάσει του άρθρου 31 του κανονισμού 44/2001, τα ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους μπορούν να ζητηθούν από τις δικαστικές αρχές του κράτους αυτού, έστω και αν δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υπόθεσης.
- 8 Τα άρθρα 33 έως 37 του κανονισμού ρυθμίζουν την αναγνώριση αποφάσεων. Το άρθρο 33 θέτει την αρχή ότι οι αποφάσεις των δικαστηρίων των λοιπών κρατών μελών πρέπει να αναγνωρίζονται χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία. Τα άρθρα 34 και 35 ορίζουν για ποιους λόγους μπορεί, κατ' εξαίρεση, να μην αναγνωριστεί δικαστική απόφαση.
- 9 Το άρθρο 34 του κανονισμού 44/2001 προβλέπει τα κάτωθι:
- «Απόφαση δεν αναγνωρίζεται:
- 1) αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους αναγνώρισεως:
- [...]

10 Το άρθρο 35, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού έχει ως εξής:

«Απόφαση δεν αναγνωρίζεται, επίσης, αν έχουν παραβιαστεί οι διατάξεις των τμημάτων 3, 4 και 6 του κεφαλαίου II, καθώς και στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 72.»

11 Τα άρθρα 36 και 45, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού καθιστούν σαφές ότι, στο πλαίσιο της αναγνώρισεως και εκτελέσεως σε ένα κράτος μέλος αποφάσεως που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, αποκλείεται ο επί της ουσίας έλεγχος της οικείας αποφάσεως.

Το λεττονικό δίκαιο

12 Ο λεττονικός νόμος περί αεροπλοΐας (Likums «Par aviāciju»), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, προέβλεπε ότι οι επιχειρήσεις που έχουν την εκμετάλλευση αεροσκαφών καταβάλλουν τέλη, μεταξύ άλλων, για τη χρήση των αερολιμένων.

13 Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, το Υπουργικό Συμβούλιο ρυθμίζει τα σχετικά με το ύψος των τελών αυτών και με την κατανομή τους.

14 Το σημείο 3.5 του διατάγματος 20 του Υπουργικού Συμβουλίου, της 3ης Ιανουαρίου 2006, περί του καθορισμού του ύψους των τελών για τις υπηρεσίες αεροπλοΐας και για τις υπηρεσίες που παρέχει η Starptautiskā lidosta Rīga, καθώς και περί της κατανομής τους (*Latvijas Vēstnesis*, 2006, αριθ. 10), ορίζει ότι όσοι αερομεταφορείς εκτελούν δρομολόγια προς και από τον αερολιμένα της Ρίγας δικαιούνται μειώσεις των τελών, ανάλογα με τον αριθμό των επιβατών τους οποίους μεταφέρουν ετησίως αναχωρώντας από τον συγκεκριμένο αερολιμένα.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 15 Από την απόφαση περί παραπομπής, από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου και από τις παρατηρήσεις που οι μετέχοντες στη διαδικασία υπέβαλαν με τα υπομνήματά τους και ανέπτυξαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως εντάσσεται στο πλαίσιο μιας διαφοράς με ευρύτερο αντικείμενο, η οποία εκκρεμεί ενώπιον του Lietuvos apeliacinis teismas (λιθουανικού Εφετείου). Συγκεκριμένα, η flyLAL άσκησε αγωγή με αίτημα την ανόρθωση της ζημίας που υπέστη λόγω, αφενός, καταχρήσεως της δεσπόζουσας θέσεως της Air Baltic στην αγορά των πτήσεων από και προς τον αερολιμένα του Βίλνιους (Λιθουανία) και, αφετέρου, αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπράξεως των εναγομένων. Στο ίδιο πλαίσιο, η ενάγουσα της κύριας δίκης κατέθεσε αίτηση προσωρινών και ασφαλιστικών μέτρων.
- 16 Με απόφαση της 31ης Δεκεμβρίου 2008, το Lietuvos apeliacinis teismas έκανε δεκτή την αίτηση και διέταξε, ως προσωρινό και ασφαλιστικό μέτρο, τη συντηρητική κατάσχεση κινητών και/ή ακινήτων και περιουσιακών στοιχείων της Air Baltic και της Starptautiskā lidosta Rīga μέχρι του ποσού των 199 830 000 λίτας (LTL), ήτοι 40 765 320 λατς (LVL) (58 020 666,10 ευρώ).
- 17 Με απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 2012, το Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (πρωτοδικείο του δημοτικού διαμερίσματος Vidzeme της πόλης της Ρίγας, Λεττονία) έκανε δεκτό το αίτημα αναγνώρισεως και εκτελέσεως της αποφάσεως του λιθουανικού δικαστηρίου στη Λεττονία, τουλάχιστον στο μέτρο που αφορούσε τη συντηρητική κατάσχεση κινητών και/ή ακινήτων και περιουσιακών στοιχείων της Air Baltic και της Starptautiskā lidosta Rīga. Το αίτημα της flyLAL για εξασφάλιση της εκτελέσεως της αποφάσεως του αλλοδαπού δικαστηρίου απορρίφθηκε. Κατ' έφεση, η απόφαση του πρωτοβάθμιου λεττονικού δικαστηρίου επικυρώθηκε από το Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija (ολομέλεια του πολιτικού τμήματος του εφετείου της Ρίγας, Λεττονία).
- 18 Κατά της αποφάσεως αυτής του Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija ασκήθηκαν αναίρεσεις ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Η Starptautiskā lidosta Rīga και η Air Baltic υποστηρίζουν ότι η αναγνώριση και η εκτέλεση της αποφάσεως του Lietuvos apeliacinis teismas της 31ης Δεκεμβρίου 2008 αντιβαίνουν τόσο στους κανόνες του δημοσίου διεθνούς δικαίου περί ετεροδικίας όσο και στον κανονισμό 44/2001. Διατείνονται ότι η προκειμένη υπόθεση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η διαφορά σχετίζεται με αερολιμενικά τέλη καθοριζόμενα από κρατικούς κανόνες, δεν πρόκειται ούτε για αστική ούτε για εμπορική υπόθεση κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού. Επομένως, κατά την άποψή τους, η απόφαση του λιθουανικού δικαστηρίου δεν θα έπρεπε να αναγνωριστεί ούτε να εκτελεστεί στη Λεττονία. Η flyLAL αντιτείνει ότι πρόκειται για αστική υπόθεση, αφού η αγωγή της έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημιών που οφείλονται σε παράβαση των άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ.
- 19 Λόγω του είδους των κανόνων με τους οποίους καθορίζεται το ύψος τόσο των αερολιμενικών τελών όσο και των σχετικών μειώσεων, το αιτούν δικαστήριο αμφιβάλλει κατ' αρχάς κατά πόσον η υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί είναι αστική ή εμπορική κατά την έννοια του άρθρου 1 του κανονισμού 44/2001. Παραπέμποντας, συγκεκριμένα, στη λύση που δόθηκε με την απόφαση St. Paul Dairy (C-104/03, EU:C:2005:255), ισχυρίζεται ότι απόφαση με την οποία διατάσσονται προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα είναι δυνατό να αναγνωριστεί βάσει του ως άνω κανονισμού μόνον αν τα μέτρα αυτά ζητήθηκαν στο πλαίσιο αστικής ή εμπορικής υποθέσεως κατά την έννοια του ίδιου κανονισμού.
- 20 Σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι η διαφορά της κύριας δίκης όντως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, τίθεται ακολούθως το ζήτημα της αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας. Το άρθρο 22, σημείο 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει τέτοιον κανόνα, υπό την έννοια ότι επί υποθέσεων σχετικών με το κύρος αποφάσεων των οργάνων εταιριών ή νομικών προσώπων που εδρεύουν στο έδαφος κράτους μέλους αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία έχουν τα δικαστήρια του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Εν προκειμένω, η μείωση των αερολιμενικών τελών γίνεται μέσω αποφάσεων που λαμβάνονται από όργανα εμπορικών εταιριών. Κατά συνέπεια, υφίσταται, από τη μια πλευρά, αβεβαιότητα ως προς τη δικαιοδοσία των λιθουανικών δικαστηρίων.

Από την άλλη πλευρά, δεδομένου ότι το άρθρο 35, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού απαγορεύει την αναγνώριση αποφάσεων που εκδίδονται κατά παράβαση των κανόνων περί αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν πρέπει να εξετάσει καν το ζήτημα αυτό.

- 21 Το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 ορίζει ότι δεν αναγνωρίζεται απόφαση σε περίπτωση που η αναγνώρισή της αντίκειται προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η σχετική αίτηση (στο εξής: κράτος αναγνωρίσεως). Εν προκειμένω, πρώτον, το ποσό που ζητείται ως αποζημίωση είναι σημαντικό χωρίς να αποσαφηνίζεται στην απόφαση την οποία εξέδωσε το Lietuvos apeliacinis teismas στις 31 Δεκεμβρίου 2008 με ποιον ακριβώς τρόπο υπολογίστηκε αυτό. Δεύτερον, η αγωγή στρέφεται κατά εμπορικών εταιριών των οποίων μέτοχος είναι και το λεττονικό Δημόσιο. Δεδομένου ότι η FlyLAL τελεί υπό εκκαθάριση, σε περίπτωση απορρίψεως της αγωγής, η Starptautiskā lidosta Rīga, η Air Baltic και η Δημοκρατία της Λεττονίας δεν θα είχαν στη διάθεσή τους κανένα μέσο για να καλύψουν τις ζημίες τις οποίες θα συνεπαγόταν η εφαρμογή των προσωρινών και ασφαλιστικών μέτρων που διατάχθηκαν με την απόφαση του λιθουανικού δικαστηρίου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, εγείρονται αμφιβολίες ως προς το αν ενδεχόμενη αναγνώριση της δικαστικής αυτής απόφασεως συνάδει με την έννομη τάξη του κράτους αναγνωρίσεως, κατά την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως.
- 22 Κατόπιν τούτου, το Augstākās Tiesas Senāts αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Θεωρείται αστική ή εμπορική, κατά την έννοια του κανονισμού 44/2001, η υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας ο ενάγων ζητεί αποζημίωση και να αναγνωρισθεί ο παράνομος χαρακτήρας της συμπεριφοράς των εναγομένων, η οποία συνίσταται σε σύναψη απαγορευμένης συμφωνίας και κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως, και στηρίζεται σε γενικής ισχύος κανονιστικές ρυθμίσεις που έχει θεσπίσει άλλο κράτος μέλος, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η απαγορευμένη συμφωνία ήταν εξ υπαρχής άκυρη καθώς και του γεγονότος ότι η θέσπιση κανονιστικών πράξεων αποτελεί άσκηση κρατικής δραστηριότητας δημοσίου δικαίου (acta iure imperii), ως προς την οποία ισχύει η ετεροδικία του κράτους έναντι των δικαστηρίων άλλου κράτους;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα (εάν δηλαδή πρόκειται για αστική ή εμπορική υπόθεση κατά την έννοια του κανονισμού 44/2001), θεωρείται ότι η αγωγή αποζημιώσεως αφορά το κύρος αποφάσεων εταιρικών οργάνων κατά την έννοια του άρθρου 22, σημείο 2, του κανονισμού, οπότε είναι δυνατόν η απόφαση να μην αναγνωρισθεί κατ' εφαρμογήν του άρθρου 35, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού;
- 3) Εάν το αντικείμενο της αγωγής αποζημιώσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 22, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 (αποκλειστική δικαιοδοσία), υποχρεούται το δικαστήριο του κράτους μέλους αναγνωρίσεως να ελέγξει τη συνδρομή των περιστάσεων του άρθρου 35, παράγραφος 1, του κανονισμού, σε περίπτωση που ζητείται αναγνώριση αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων;
- 4) Έχει η ρήτρα δημοσίας τάξεως του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 την έννοια ότι η αναγνώριση αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων είναι αντίθετη στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους, εφόσον, πρώτον, ο κύριος λόγος της αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων συνίσταται στο μέγεθος του ποσού που ζητείται με την αγωγή αποζημιώσεως, ο υπολογισμός του οποίου δεν έχει αιτιολογηθεί και τεκμηριωθεί, και, δεύτερον, εφόσον η αναγνώριση και εκτέλεση της αποφάσεως αυτής θα προκαλέσει στους εναγόμενους σημαντική ζημία, για την οποία, σε περίπτωση απορρίψεως της αγωγής αποζημιώσεως, δεν θα έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν την αποκατάστασή της από την ενάγουσα, καθώς πρόκειται για εμπορική εταιρία υπό πτώχευση, με αποτέλεσμα να πληγούν, εν τέλει, τα οικονομικά συμφέροντα και να απειληθεί η ασφάλεια του κράτους μέλους αναγνωρίσεως, δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Λεττονίας κατέχει το σύνολο των μετοχών της Lidosta Rīga και το 52,6 % των μετοχών της Air Baltic;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 23 Με το πρώτο του ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι αγωγή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, εμπίπτει στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως και, ως εκ τούτου, στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού.
- 24 Υπενθυμίζεται κατ' αρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία, προς διασφάλιση, στο μέτρο του δυνατού, της ισότητας και της ομοιομορφίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τον κανονισμό 44/2001 για τα κράτη μέλη και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, ο όρος «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως απλή παραπομπή στο εσωτερικό δίκαιο του ενός ή του άλλου από τα οικεία κράτη. Πρόκειται, αντιθέτως, για αυτοτελή έννοια η οποία πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα, αφενός, τους σκοπούς και το σύστημα του εν λόγω κανονισμού και, αφετέρου, τις γενικές αρχές που απορρέουν από το σύνολο των εθνικών έννομων τάξεων (βλ., σχετικώς, αποφάσεις Αποστολίδης, C-420/07, EU:C:2009:271, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία Cartier parfums-lunettes και Axa Corporate Solutions Assurance, C-1/13, EU:C:2014:109, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Hi Hotel HCF, C-387/12, EU:C:2014:215, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 25 Επίσης, εφόσον ο κανονισμός 44/2001 αντικατέστησε, ως προς τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, τη Σύμβαση των Βρυξελλών, η ερμηνεία που έχει δοθεί από το Δικαστήριο όσον αφορά τις διατάξεις της Συμβάσεως ισχύει και για τις διατάξεις του κανονισμού, όταν οι διατάξεις των δύο αυτών νομοθετημάτων μπορούν να χαρακτηριστούν ως αντίστοιχες (βλ., σχετικώς, αποφάσεις Sunico κ.λπ., C-49/12, EU:C:2013:545, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 26 Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, όπως άλλωστε και της Συμβάσεως των Βρυξελλών, καλύπτει μόνον τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Προκειμένου να κριθεί αν μια διαφορά εμπίπτει ή όχι στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, πρέπει να εξεταστούν τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν είτε το είδος της έννομης σχέσεως μεταξύ των αντιδίκων είτε το αντικείμενο της συγκεκριμένης διαφοράς (βλ., σχετικώς, αποφάσεις Sapir κ.λπ., C-645/11, EU:C:2013:228, σκέψεις 32 και 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Sunico κ.λπ., EU:C:2013:545, σκέψεις 33 και 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 27 Από το άρθρο 5, σημεία 3 και 4, του κανονισμού 44/2001 προκύπτει ότι οι αγωγές με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας εμπίπτουν κατ' αρχήν στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις και, ως εκ τούτου, στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού αυτού, είναι σημαντικό να καλύπτει το πεδίο εφαρμογής του όλες τις βασικές αστικές και εμπορικές υποθέσεις, εκτός από κάποιες σαφώς καθορισμένες διαφορές. Οι εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 συνιστούν παρεκκλίσεις οι οποίες πρέπει, όπως κάθε εξαίρεση, να ερμηνεύονται στενά, λαμβανομένου υπόψη και του σκοπού του συγκεκριμένου κανονισμού, που είναι να διαφυλαχθεί και να διευρυνθεί ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης με τη δημιουργία ευνοϊκών όρων για την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων.
- 28 Η αγωγή της flyLAL έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας που οφείλεται σε προβαλλόμενη παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού. Άπεται, επομένως, των διατάξεων που αφορούν την αστική ευθύνη από αδιοπραξία ή οιονεί αδιοπραξία (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Sunico κ.λπ., EU:C:2013:545, σκέψη 37).

- 29 Επομένως, μια υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, με αντικείμενο αγωγή που έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας οφειλόμενης σε παράβαση των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού, περιλαμβάνεται στις αστικές και εμπορικές διαφορές.
- 30 Ασφαλώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, καίτοι ορισμένες διαφορές μεταξύ δημόσιας αρχής και ιδιώτη μπορεί πράγματι να έχουν αστικό ή εμπορικό χαρακτήρα, δεν ισχύει το ίδιο όταν η δημόσια αρχή ενεργεί στο πλαίσιο της ασκήσεως δημόσιας εξουσίας (αποφάσεις *Sapir* κ.λπ., EU:C:2013:228, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και *Sunico* κ.λπ., EU:C:2013:545, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 31 Πράγματι, όταν ο ένας εκ των διαδίκων ασκεί υπέρμετρες εξουσίες σε σύγκριση προς τους κανόνες που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, όπερ αποτελεί έκφανση προνομίων δημόσιας εξουσίας, τότε η οικεία διαφορά αποκλείεται από το πεδίο των αστικών και εμπορικών υποθέσεων κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 (βλ., σχετικώς, απόφαση *Αποστολίδης*, EU:C:2009:271, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 32 Όσον αφορά, συγκεκριμένα, τα τέλη ναυσιπλοΐας, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο έλεγχος και η επιτήρηση του εναέριου χώρου αποτελούν δραστηριότητες που συνδέονται από τη φύση τους με την έννοια της δημόσιας εξουσίας και προϋποθέτουν την άσκηση τέτοιων προνομίων (βλ., σχετικώς, απόφαση *SAT Fluggesellschaft*, C-364/92, EU:C:1994:7, σκέψη 28).
- 33 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επίσης ότι η παροχή αερολιμενικών εγκαταστάσεων έναντι της καταβολής σχετικού τέλους συνιστά δραστηριότητα οικονομικού χαρακτήρα (βλ., σχετικώς, αποφάσεις *Aéroports de Paris* κατά Επιτροπής, C-82/01 P, EU:C:2002:617, σκέψη 78, καθώς και *Mitteldeutsche Flughafen* και *Flughafen Leipzig* κατά Επιτροπής, C-288/11 P, EU:C:2012:821, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Κατά συνέπεια, τέτοιες έννομες σχέσεις εντάσσονται οπωσδήποτε στο πλαίσιο των αστικών και εμπορικών διαφορών.
- 34 Υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, το ως άνω συμπέρασμα δεν αναιρείται ούτε από το γεγονός ότι οι προβαλλόμενες παραβάσεις των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού οφείλονται σε διατάξεις του λεττονικού δικαίου, ούτε από το γεγονός ότι το λεττονικό Δημόσιο κατέχει το 100 % και το 52,6 % του μετοχικού κεφαλαίου των εναγομένων της κύριας δίκης αντιστοίχως.
- 35 Ειδικότερα, πρώτον, είναι άνευ σημασίας ότι η δραστηριότητα της *Starptautiskā lidosta Rīga* διέπεται, ως προς τον καθορισμό του ύψους τόσο των αερολιμενικών τελών όσο και των σχετικών μειώσεων, από γενικής εφαρμογής κανόνες δικαίου της Δημοκρατίας της Λεττονίας. Το στοιχείο αυτό αφορά, αντιθέτως, την έννομη σχέση μεταξύ του συγκεκριμένου κράτους μέλους και της *Starptautiskā lidosta Rīga*, χωρίς να επηρεάζει τις έννομες σχέσεις μεταξύ της τελευταίας και των αεροπορικών εταιριών που απολαύουν των υπηρεσιών της.
- 36 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 61 των προτάσεών της, η μη εφαρμογή των επίδικων διατάξεων του εθνικού δικαίου δεν αποτελεί άμεση συνέπεια της αγωγής αποζημιώσεως, αλλά το πολύ την έμμεση συνέπεια ενός κατ' εξαίρεση ελέγχου.
- 37 Δεύτερον, το λεττονικό Δημόσιο δεν είναι διάδικος της κύριας δίκης και το γεγονός και μόνον ότι είναι μέτοχος των σχετικών φορέων δεν σημαίνει ότι πρόκειται για περίπτωση ανάλογη με εκείνη όπου το οικείο κράτος μέλος ασκεί προνομίες δημόσιας εξουσίας. Το ως άνω συμπέρασμα επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο εφόσον οι φορείς αυτοί, ανεξαρτήτως του ότι το λεττονικό Δημόσιο είναι ο μοναδικός ή ο πλειοψηφικός τους μέτοχος, ενεργούν όπως οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση, είτε πρόκειται για φυσικό είτε για νομικό πρόσωπο, που δραστηριοποιείται σε συγκεκριμένη αγορά. Επομένως, η αγωγή δεν στρέφεται κατά ενεργειών ή διαδικασιών που προϋποθέτουν την άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας εκ μέρους ενός από τους διαδίκους, αλλά κατά πράξεων οι οποίες έχουν τελεστεί από ιδιώτες (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση *Αποστολίδης*, EU:C:2009:271, σκέψη 45).

38 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι αγωγή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, εμπίπτει στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως και, ως εκ τούτου, στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού.

Επί του δεύτερου και του τρίτου ερωτήματος

39 Με το δεύτερο και το τρίτο του ερώτημα, τα οποία ενδείκνυται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 22, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι αγωγή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, πρέπει να θεωρηθεί ως διαδικασία σχετική με το κύρος αποφάσεων εταιρικών οργάνων κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, ζητεί να διευκρινισθεί αν, στην περίπτωση που η διαδικασία επί της ουσίας της υποθέσεως έχει κινηθεί ενώπιον δικαστηρίου που δεν έχει δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 22, σημείο 2, οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου, σε συνδυασμό με το άρθρο 35 του ίδιου κανονισμού, αποκλείουν την αναγνώριση αποφάσεως του άλλου αυτού δικαστηρίου, με την οποία διατάχθηκαν προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα.

40 Όσον αφορά το άρθρο 22, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να αποφανθεί ότι η συγκεκριμένη διάταξη έχει την έννοια ότι στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτουν μόνον οι διαφορές στις οποίες ένας διάδικος αμφισβητεί το κύρος αποφάσεως οργάνου εταιρίας βάσει του εφαρμοστέου δικαίου εταιριών ή των καταστατικών διατάξεων περί της λειτουργίας των οργάνων της (απόφαση *Hassett και Doherty*, C-372/07, EU:C:2008:534, σκέψη 26).

41 Από την απάντηση που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα έπεται, ως προς την ουσία της διαφοράς της κύριας δίκης, ότι αντικείμενό της είναι το αίτημα αποκαταστάσεως ζημίας οφειλόμενης σε προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, και όχι το κύρος, η ακυρότητα ή η λύση εταιριών ή άλλων νομικών προσώπων, ούτε το κύρος αποφάσεων των οργάνων τους, κατά την έννοια του άρθρου 22, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001.

42 Κατά συνέπεια, ως προς το πρώτο σκέλος του δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 22, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι αγωγή, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, δεν συνιστά διαδικασία σχετική με το κύρος αποφάσεων εταιρικών οργάνων κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως.

43 Δεδομένης της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο σκέλος του δεύτερου και του τρίτου ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο σκέλος τους, το οποίο αφορά το άρθρο 35, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

44 Με το τέταρτό του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι η μη αιτιολόγηση του ύψους των ποσών σε σχέση με τα οποία διατάχθηκαν προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα με τη δικαστική απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της αιτήσεως αναγνώρισεως και εκτελέσεως ή η επίκληση σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων μπορούν να στοιχειοθετήσουν προσβολή της δημοσίας τάξεως του κράτους αναγνώρισεως, ώστε να είναι δυνατή η μη αναγνώριση και εκτέλεση, στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, της δικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε στο αιτούν κράτος μέλος (στο εξής: κράτος προελεύσεως).

- 45 Σημειωτέον κατ' αρχάς ότι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 16 και 17 του κανονισμού 44/2001, το σύστημα αναγνώρισης και εκτελέσεως το οποίο προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης στην απονομή της δικαιοσύνης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εμπιστοσύνη αυτή απαιτεί όχι μόνο να αναγνωρίζονται οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος αυτοδικαίως και σε άλλο κράτος μέλος, αλλά και να είναι αποτελεσματική και ταχεία η διαδικασία με την οποία οι οικείες αποφάσεις κηρύσσονται εκτελεστές στο τελευταίο αυτό κράτος. Η σχετική διαδικασία, όπως ορίζεται στην αιτιολογική σκέψη 17 του κανονισμού 44/2001, θα πρέπει να συνίσταται σε έναν απλό τυπικό έλεγχο των εγγράφων που απαιτούνται για την κήρυξη της εκτελεστότητας στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση (βλ., σχετικώς, απόφαση *Prism Investments*, C-139/10, EU:C:2011:653, σκέψεις 27 και 28).
- 46 Υπενθυμίζεται εν συνεχεία ότι, κατά το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, απόφαση δεν αναγνωρίζεται αν η αναγνώριση αντίκειται προφανώς στη δημόσια τάξη του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Οι λόγοι μη αναγνώρισης που προβλέπονται από τα άρθρα 34 και 35 του κανονισμού αυτού είναι συγκεκριμένοι. Η απαρίθμηση δηλαδή των διάφορων λόγων, οι οποίοι πρέπει να ερμηνεύονται στενά, είναι εξαντλητική (βλ., σχετικώς, αποφάσεις *Αποστολίδης*, EU:C:2009:271, σκέψη 55 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και *Prism Investments*, EU:C:2011:653, σκέψη 33).
- 47 Τέλος, κατά πάγια νομολογία, μολονότι τα κράτη μέλη παραμένουν κατ' αρχήν ελεύθερα να καθορίζουν, δυνάμει της επιφυλάξεως του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 και σύμφωνα με τις εθνικές τους αντιλήψεις, τις απαιτήσεις της δημοσίας τάξεως, εντούτοις τα όρια της έννοιας αυτής αποτελούν ζήτημα της ερμηνείας του εν λόγω κανονισμού. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν είναι μεν αρμόδιο να ορίσει το περιεχόμενο της έννοιας «δημόσια τάξη κράτους μέλους», πλην όμως οφείλει να ελέγξει τα όρια εντός των οποίων ο εθνικός δικαστής κράτους μέλους μπορεί να ανατρέξει στην έννοια αυτή προκειμένου να μην αναγνωρίσει απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους (βλ., σχετικώς, αποφάσεις *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, σκέψεις 22 και 23, καθώς και *Renault*, C-38/98, EU:C:2000:225, σκέψεις 27 και 28).
- 48 Συναφώς, τα άρθρα 36 και 45, παράγραφος 2, του κανονισμού 44/2001, αποκλείοντας τον επί της ουσίας έλεγχο της αλλοδαπής αποφάσεως, απαγορεύουν στο δικαστήριο του κράτους αναγνώρισεως να αρνηθεί την αναγνώριση ή την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής για τον λόγο και μόνον ότι υφίσταται διαφορά μεταξύ του κανόνα δικαίου που εφάρμοσε το δικαστήριο του αιτούντος κράτους και του κανόνα που θα είχε εφαρμόσει το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως εάν είχε επιληφθεί της διαφοράς. Ομοίως, το δικαστήριο του κράτους αναγνώρισεως δεν επιτρέπεται να ελέγξει αν το δικαστήριο του κράτους προελεύσεως προέβη σε ορθή νομική εκτίμηση ή σε ορθή εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών (βλ. απόφαση *Αποστολίδης*, EU:C:2009:271, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 49 Η επίκληση της ρήτηρας δημοσίας τάξεως, η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, είναι δυνατή μόνο στην περίπτωση όπου η αναγνώριση ή η εκτέλεση της αποφάσεως που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος θα προσέκρουε κατά τρόπο ανεπίτρεπτο στην έννομη τάξη του κράτους αναγνώρισεως, καθόσον θα παραβίαζε θεμελιώδη αρχή. Προκειμένου να τηρείται η απαγόρευση του επί της ουσίας ελέγχου της αλλοδαπής αποφάσεως, η παραβίαση θα πρέπει να συνίσταται είτε σε κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος θεωρείται ουσιώδης στην έννομη τάξη του κράτους αναγνώρισεως είτε σε προσβολή δικαιώματος το οποίο αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες στην ίδια έννομη τάξη (βλ. απόφαση *Αποστολίδης*, EU:C:2009:271, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 50 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, αφενός, επί των συνεπειών της μη αιτιολογήσεως του ύψους των ποσών σε σχέση με τα οποία διατάχθηκαν προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα με τη δικαστική απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της αιτήσεως αναγνώρισεως και εκτελέσεως και, αφετέρου, επί των συνεπειών της επιβολής τέτοιων μέτρων για τα συγκεκριμένα ποσά.

- 51 Όσον αφορά, πρώτον, την έλλειψη αιτιολογίας, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το δικαίωμα για δίκαιη δίκη επιτάσσει να είναι κάθε δικαστική απόφαση αιτιολογημένη, τούτο δε προκειμένου να μπορεί ο εναγόμενος να γνωρίζει τους λόγους της καταδίκης του και να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της καταδικαστικής αυτής αποφάσεως εγκαίρως και αποτελεσματικώς (απόφαση Trade Agency, C-619/10, EU:C:2012:531, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 52 Διαπιστώνεται ότι η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ενδέχεται να ποικίλλει αναλόγως της φύσεως της εκάστοτε δικαστικής αποφάσεως και πρέπει να αναλύεται με γνώμονα την υπό εξέταση διαδικασία στο σύνολό της και βάσει όλων των κρίσιμων στοιχείων, λαμβανομένων υπόψη των δικονομικών εγγυήσεων που περιβάλλουν την καταδικαστική αυτή απόφαση, προκειμένου να κριθεί αν οι οικείες εγγυήσεις διασφαλίζουν στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα τη δυνατότητα να ασκήσουν, εγκαίρως και αποτελεσματικώς, ένδικο μέσο κατά της εν λόγω αποφάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, Trade Agency, EU:C:2012:531, σκέψη 60 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 53 Εν προκειμένω, από το σύνολο των στοιχείων της δικογραφίας ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει, αφενός, ότι δεν τίθεται ζήτημα μη αιτιολογήσεως, αφού συνάγεται πράγματι η συλλογιστική που ακολούθησε το αιτούν δικαστήριο για να καταλήξει στα ποσά σε σχέση με τα οποία επέβαλε το οικείο μέτρο. Αφετέρου, τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν τη δυνατότητα να προσβάλουν τη σχετική απόφαση, όπως και έπραξαν.
- 54 Επομένως, οι στοιχειώδεις αρχές της δίκαιης δίκης τηρήθηκαν και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι συντρέχει περίπτωση προσβολής της δημοσίας τάξεως.
- 55 Όσον αφορά, δεύτερον, τις συνέπειες του καθορισμού των συγκεκριμένων ποσών με τα προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα που διατάχθηκαν με την απόφαση της οποίας ζητείται η αναγνώριση και η εκτέλεση, υπογραμμίζεται ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως, η επίκληση της έννοιας της δημοσίας τάξεως λειτουργεί προστατευτικά έναντι τυχόν κατάφωρων παραβάσεων κανόνων δικαίου που θεωρούνται ουσιώδεις στην έννομη τάξη του κράτους αναγνώρισεως ή τυχόν προσβολών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται ως θεμελιώδη στην ίδια έννομη τάξη.
- 56 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με τα σημεία 84 και 85 των προτάσεών της, το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001, κάνοντας λόγο για «δημόσια τάξη», αποσκοπεί στην προστασία έννομων συμφερόντων τα οποία αποτυπώνονται σε κανόνα δικαίου, και όχι στην προστασία αμιγώς οικονομικών συμφερόντων. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση όπου, όπως σημειώθηκε στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, ο φορέας δημόσιας εξουσίας ενεργεί όπως κάθε ελεύθερος επιχειρηματίας, εν προκειμένω μέτοχος, και εκτίθεται στον κίνδυνο να υποστεί ορισμένες ζημιές.
- 57 Αφενός, από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το ζήτημα των χρηματικών συνεπειών μιας ενδεχόμενης απώλειας των σχετικών ποσών τέθηκε ήδη ενώπιον των λιθουανικών δικαστηρίων. Αφετέρου, όπως τονίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα διαταχθέντα στην υπό κρίση υπόθεση προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα δεν συνίστανται στην επιδίκαση ποσού, αλλά απλώς στη συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων των εναγομένων της κύριας δίκης.
- 58 Πρέπει επομένως να γίνει δεκτό ότι απλώς και μόνον η επίκληση σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων δεν είναι δυνατό να στοιχειοθετήσει προσβολή της δημοσίας τάξεως του κράτους αναγνώρισεως, κατά την έννοια του άρθρου 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001.
- 59 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι ούτε ο τρόπος προσδιορισμού των ποσών σε σχέση με τα οποία διατάχθηκαν προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα με την απόφαση που αποτελεί αντικείμενο αιτήσεως αναγνώρισεως και εκτελέσεως, εφόσον προκύπτει η συλλογιστική βάσει της οποίας οι οικείες απαιτήσεις ορίστηκαν σε αυτό το ύψος, και ενώ μάλιστα όχι μόνον μπορούσαν αλλά και πράγματι ασκήθηκαν ένδικα μέσα προς αμφισβήτηση της σχετικής μεθόδου υπολογισμού, ούτε η απλή επίκληση σοβαρών οικονομικών

επιπτώσεων συνιστούν λόγους για να διαπιστωθεί προσβολή της δημοσίας τάξεως του κράτους μέλους αναγνώρισεως, ώστε να είναι δυνατή η μη αναγνώριση και εκτέλεση, στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, της δικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε στο κράτος μέλος προελεύσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

⁶⁰ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι αγωγή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας που έχει προκληθεί από προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, εμπίπτει στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως και, ως εκ τούτου, στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού.
- 2) Το άρθρο 22, σημείο 2, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι αγωγή, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία έχει ως αίτημα την αποκατάσταση ζημίας που έχει προκληθεί από προβαλλόμενες παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού της Ένωσης, δεν συνιστά διαδικασία σχετική με το κύρος αποφάσεων εταιρικών οργάνων κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως.
- 3) Το άρθρο 34, σημείο 1, του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι ούτε ο τρόπος προσδιορισμού των ποσών σε σχέση με τα οποία διατάχθηκαν προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα με την απόφαση που αποτελεί αντικείμενο αιτήσεως αναγνώρισεως και εκτελέσεως, εφόσον προκύπτει η συλλογιστική βάσει της οποίας οι οικείες απαιτήσεις ορίστηκαν σε αυτό το ύψος, και ενώ μάλιστα όχι μόνον μπορούσαν αλλά και πράγματι ασκήθηκαν ένδικα μέσα προς αμφισβήτηση της σχετικής μεθόδου υπολογισμού, ούτε η απλή επίκληση σοβαρών οικονομικών επιπτώσεων συνιστούν λόγους για να διαπιστωθεί προσβολή της δημοσίας τάξεως του κράτους μέλους αναγνώρισεως, ώστε να είναι δυνατή η μη αναγνώριση και εκτέλεση, στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, της δικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε στο κράτος μέλος προελεύσεως.

(υπογραφές)